

Prisotnost iger na srečo med dijaki v regiji Koper

Gambling among students in region of Koper

Milan Krek¹

Povzetek

Leta 2008 je bila v regiji Koper na 926 dijakih izvedena anonimna raziskava, ki je zajela problematiko iger na srečo med mladimi. Povprečna starost anketirancev je bila 15,26 let. Največ dijakov je že imelo v svojem življenju izkušnje z lotom (38 %). 20,2 % je že igralo za denar biljard, 19,7 % jih je že igralo športne stave, 11,7 % karte, 10,4 % igre na srečo preko interneta, bingo 6,6 % in videopoker 5,8 % srednješolcev, tombolo (5 %) in kockanje (3,8 %). Igre na srečo so bile bistveno bolj prisotne med moškimi. Pogosteje so igrali igre na srečo dijaki s poklicnih šol. Mreža pomoči v Sloveniji še ni vzpostavljena. Preventivni programi so v slovenskem prostoru še zelo redki. Treba je začeti sistematično spremljati pojav in vzpostavljati mreže pomoči za igralce iger na srečo, ki imajo težave. Pri tem ima pomembno vlogo tudi šolski sistem, ki predstavlja pomemben prostor, kjer se lahko izvaja splošna preventiva.

---

¹ Dr. Milan Krek je direktor ZZV-ja v Kopru.

Abstract

The anonymous survey was conducted on 926 students in the region of Koper in the year 2008. The average age of participants was 15,26 years. Most students already have a life experience with loto (38%). 20.2% has already played for money biliard, 19.7% had already played sports betting, 11.7% cards, 10.4% gambling online, bingo 6.6% and 5.8% of secondary school students videopoker, bingo (5%) and (3.8%) played cube. Gambling were significantly more present among men. More frequent were played games students from vocational schools. Networking support in Slovenia has not yet been established. Prevention programs in the field of gambling in the Slovenian are very rare. It is necessary to begin systematic monitoring of the phenomenon and create a network of support for gambling players who have a problems. The school system are playing an important role as a place where general prevention activities can running on.

Uvod

V sodobnem svetu opažamo hiter porast števila zasvojenih z igrami na srečo. Kliniki, epidemiologi in drugi strokovnjaki opažajo hiter porast števila zasvojenih z igrami na srečo tudi med mladostniki. Zaradi hitrega razvoja tehnologije in velikega napredka medmrežja postajajo igre na srečo vse bolj dostopne tudi mladostnikom, zato je tudi vse več možnosti za igre na srečo in vse več odvisnih od iger na srečo (Messerlian, 2004: 3–6). Glede obravnave same problematike je Slovenija v nekoliko drugačnem položaju kot nekatere druge države EU-ja: ko so se na Fakulteti za uporabne družbene študije v Novi Gorici (FUDŠ) prvi v Sloveniji lotili resnično sistematičnega in celovitega raziskovanja tega področja, so z zaskrbljenostjo spoznali, da so v svojih prizadevanjih veliko preveč osamljeni. Ugotavljali so, kako se problem iger na srečo po eni strani podcenjuje, po drugi strani pa obravnava kot tabu, o katerem naj bi se čim manj govorilo, še manj pa raziskovalo (Makarovič, 2009: 3–5). Pomembna oblika pomoči odvisnim od iger na srečo je pomoč preko foruma na svetovnem spletu. Teh forumov se pogosto poslužujejo igralci iger na srečo na svetovnem spletu. Študije so pokazale, da forumi lahko pomembno pomagajo odvisnim od iger na srečo pri reševanju problemov, ki so nastali zaradi igranja iger na srečo (Wood, 2009). Način promocije iger na srečo lahko pomembno vpliva na odnos mladostnikov do iger na srečo. Pri njih lahko vzpodbudi lažne upe, da so igre na srečo dober način za nenadno obogatitev ter lahko pridobljen užitek in zabava. Zato je treba paziti, kako se promovira igre na srečo, in pri tem upoštevati, da je treba zaščititi mladostnike, da bi prvi stik z igrami na srečo prestavili v obdobje odraslosti. Mladi so pogosto izpostavljeni promociji iger na srečo preko televizije in interneta. Študije so pokazale, da vse te promocije pomembno vplivajo na odločitev mladostnikov, da začnejo z igrami na srečo, preden bi se sicer vključili v odrasli dobi. Zato je pomembno, da so reklame za igre na srečo predvajane na televiziji v terminih, ko ni več programa za mlade.

Organizatorji iger na srečo pogosto sponzorirajo razne športne klube in različne športne prireditve, kar seveda posredno promovira igre na srečo med mladimi. Predvsem pa je treba v državi sprejeti posebno regulacijo, ki omejuje oglaševanje iger na srečo (Monaghan, 2008: 252–274). Med mladostniki je vse bolj prisotna spletna oblika iger na srečo, ki jim je blizu, saj so mlajše generacije veliko bolj seznanjene s sodobnimi elektronskimi mediji in znajo z njimi veliko bolje delati kot starejši ljudje. Zaradi vse večje pojavnosti iger na srečo med mlajšo populacijo postajajo igre na srečo vse bolj pogost razlog za različne težave, vključno z razvojem boleznih odvisnosti od iger na srečo. Ocenjuje se, da naj bi imelo 4–8 % mladih v starosti od 12 do 17 let že težave zaradi iger na srečo. Raziskave tudi kažejo, da je pojavnost težav zaradi iger na srečo večja med mladostniki kot med odraslo populacijo, kjer se giblje od 1 do 3 %. Igre na srečo in težave zaradi iger na srečo so lahko povezane tudi z resnimi duševnimi motnjami, kot sta depresija in povečana suicidalnost med mladimi (Messerlian, 2004: 3–6). Med tveganja za razvoj odvisnosti iger na srečo lahko uvrstimo tudi spol igralca, saj se ugotavlja, da sta pogostost igranja in delež igralcev iger na srečo večja med moškimi. Dostopnost do iger na srečo povečuje tudi tveganje za igranje iger na srečo ter tveganje za razvoj odvisnosti od iger na srečo. Študija med odraslimi je pokazala, da sta najbolj nevarni igri na srečo za razvoj odvisnosti od iger na srečo ravno loto in igranje na igralnih avtomatih. Delež patoloških igralcev se glede na različne pogoje v posamezni državi giblje od 1 do 2 % v Evropi, Kanadi in ZDA, 3 % na Novi Zelandiji in 7 % v Avstraliji. Študija je pokazala, da je večina (57,5 %) mladih v starosti 12–18 let občasno igrala igre na srečo. 17,6 % mladih ni nikoli igralo igre na srečo, 24,9 % pa jih je igralo igre na srečo vsak teden. Študija je pokazala, da je bilo med njimi 1,76 % patoloških igralcev iger na srečo, ki so že razvili odvisnost od iger na srečo. 3,46 % mladih je bilo rizičnih igralcev in 5,22 % je bilo problematičnih igralcev iger na srečo (Johansson, 2006). Na harwardski medicinski šoli so naredili primerjalno študijo med srednjimi šolami v njihovem okolišu glede na

to, ali imajo izdelane akcijske načrte za soočenje s problematiko alkoholizma in igranja iger na srečo med svojimi dijaki. Vse šole (117 šol) so imele izdelane in pripravljene raznovrstne strategije soočenja s problematiko pitja alkoholnih pijač. Imele so tudi različne oblike preventive in napotitve dijakov na zdravljenje odvisnosti od alkohola. Le 22 % šol pa je imelo izdelane strategije soočenja z igrami na srečo. Programe so vzpostavljale šole z namenom, da preprečijo pitje alkoholnih pijač in igranja iger na srečo, ter da uspešno usmerijo dijaka, ki je imel težave s pitjem alkohola in igranjem iger na srečo, v ustrezno obliko pomoči in zdravljenja (Shaffer, 2005: 1-2). Igranje iger na srečo ne pušča škodljivih posledic samo na neposrednem udeležencu – igralcu iger na srečo, ampak se prenaša tudi na ostale člane družine. Tako so v študiji, ki je zajela 3.483 oseb, ugotovili, da je 3,5 % oseb navedlo, da njihov svojec porabi vse več denarja za igre na srečo. Hkrati je 2,9 % oseb navedlo, da jim svojec laže, koliko denarja porabi za igre na srečo (Wenzel, 2008: 412). Študija, ki je primerjala med seboj izobraževalne ustanove glede na delež študentov, ki so že igrali igre na srečo, je ugotovila, da je bilo na univerzah, kjer so bili v neposredni bližini tudi igralni saloni in kazinoji, bistveno večji delež takih študentov, ki so že igrali igre na srečo. Tovrstna izkušnja je pomembna usmeritev za graditelje izobraževalnih ustanov, ki ne smejo postavljati izobraževalnih ustanov v neposredni bližini salonov ali kazinojev ter ravno tako naj se ne bi gradilo igralnih salonov in kazinojev v neposrednji bližini izobraževalnih ustanov. Ugotavljali so tudi, da se je v nekaterih primerih razvilo sodelovanje med kazinoji in igralnimi saloni ter izobraževalnimi ustanovami. Igralni saloni in kazinoji so finančno podpirali aktivnosti šol, hkrati pa so na ta način prikrito oglašali svojo dejavnost med študenti (Adams, 2007: 19). Odvisnost od iger na srečo ima vse karakteristike bolezni odvisnosti, kot jih najdemo pri odvisnosti od prepovedanih drog. Pogosto so ljudje odvisni tako od iger na srečo kot od prepovedanih drog. Patološko igranje iger na srečo je 2-10-krat bolj pogosto med uporabniki prepovedanih drog kot med ostalim prebivalstvom.

Raziskovalci predpostavljajo, da gre tudi za podobne genetske spremembe tako pri igrah na srečo kot pri odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola. Pri razvoju odvisnosti od prepovedanih drog pride do sprememb v istih predelih centralnega živčnega sistema kot pri razvoju odvisnosti od iger na srečo. Med odvisnimi od iger na srečo so diagnosticirali bistveno večje število duševnih motenj kot med osebami, ki niso razvile odvisnosti od iger na srečo (Potenza, 2002: 721–723). V izobraževalnih ustanovah se vse pogosteje srečujejo tudi s problematiko, ki je vezana na igre na srečo. Strokovnjaki predlagajo, da se v takem primeru čim prej izvede izobraževanje učencev, dijakov, študentov in profesorjev ter ostalih, ki so zaposleni v učni ustanovi. Le tako omogočimo, da zaposleni čim prej odkrijejo osebo, odvisno od iger na srečo, ter tudi ustrezno ukrepajo in nudijo pomoč zasvojeni osebi. Znanje, ki ga pridobijo na izobraževanju, pa lahko s pridom uporabijo pri izvajanju splošne preventive med zaposlenimi in med učenci, dijaki ali študenti (Shaffer, 2000: 93–101). Leta 2008 je bila izvedena tudi raziskava o tveganem vedenju na slovenski populaciji. Po podatkih raziskave Fakultete za uporabne družbene študije v Novi Gorici (FUDŠ) je v letu 2008 vsaj enkrat v življenju igrala približno tretjina prebivalstva. Podobno kot v drugih državah tudi v Sloveniji prevladujejo klasične igre na srečo, kamor uvrščamo loterijo, hitre srečke, športne stave in druge klasične igre. Najbolj priljubljeni so nakupi loterijskih listkov, za kar se je vsaj enkrat letno odločilo skoraj 30 odstotkov prebivalcev Slovenije. Precej manj pa je v Sloveniji na podlagi raziskave FUDŠ razširjeno igranje tako imenovanih posebnih iger na srečo – to so igre na igralnih avtomatih v igralnem salonu ali igralnici ter igranje t. i. živih iger v igralnicah, kot so ruleta s krupjejem, igre s kartami in kockami (Makarovič, 2009: 3–5). Čeprav imamo zaenkrat še majhno število teh igracev, je treba v prihodnosti zaradi zelo goste mreže igralnic, predvsem na južnem in severnem primorskem območju, računati tudi na to, da se bo število uporabnikov povečalo. V Sloveniji najdemo še igre, katerih igranje je najtežje spremljati: igranje iger na srečo za

denar prek interneta, pa tudi igranje iger za denar s prijatelji izven igralnice. Podatki nam nadalje pokažejo, da se po podatkih SOGS testa, ki ga je izvedla FUDŠ, k problematičnem igranju nagiba 1,45 odstotka anketirancev, še dodatnih 0,64 odstotka pa ima hujše probleme z igrami na srečo oz. jih lahko označujemo kot patološke hazarderje. Ob tem moramo izpostaviti razliko med relativnim in absolutnim obsegom problema. Delež igralcev rulete, ki imajo probleme z igrami na srečo, je tako relativno velik, saj ima hujše probleme več kot 12 odstotkov ljudi, ki igrajo to vrsto igre na srečo. Ker pa je ljudi, ki igrajo ruleto, v celotni populaciji malo (manj kot odstotek), je absolutno število ljudi, ki igrajo ruleto in imajo hkrati probleme z igrami na srečo, izredno majhno. Obratno razmerje med relativnim in absolutnim najdemo seveda pri klasičnih igrah na srečo. Med igralci lota je »samo« 1,03 odstotka takšnih, ki imajo hujše probleme z igranjem. Toda, ker igra lota štiridesetkrat toliko ljudi kot ruleto s krupjejem, je v absolutnih številkah takih, ki igrajo lota in imajo probleme z igranjem, znatno več kot pa tistih, ki igrajo ruleto in imajo probleme z igranjem (Makarovič, 2000: 3–5). Glede na starostno strukturo in spol pa je treba poudariti, da gre pri tem v večji meri za moške, mlade, srednje izobražene, razvezane in samske osebe. Ob tem je raziskava FUDŠ še posebej izpostavila problematiko mladih. Če ima hujše probleme z igranjem komaj 0,14 odstotka starejših od 55 let, pa je med mladimi do 30 let takih kar 1,68 odstotka (Makarovič, 2009: 3–5).

Raziskava

V letu 2008 smo na Zavodu za zdravstveno varstvo Koper izvedli presečno raziskavo med srednješolci v zdravstveni regiji Koper (regija Koper) z namenom, da ugotovimo kolikšen delež srednješolcev je že igral igre na srečo. V regiji Koper je v tem obdobju živel 141.154 prebivalcev, od katerih je bilo v starostni skupini od 15 do 19 let 7.798

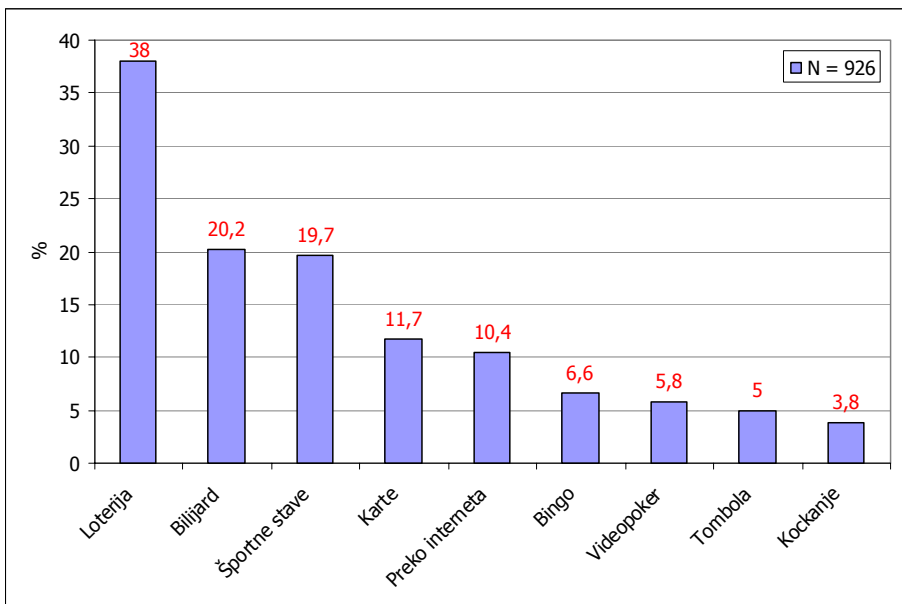
oseb. V letu 2008 je na opazovanem območju delovalo 11 igralnih salonov in dva kazinoja. V povprečju je gravitiralo na en igralni salon 12.832 oseb in na en kazino 70.575 oseb. Hkrati lahko ugotovimo, da je bilo v povprečju na en igralni salon na 708 prebivalcev iz starostne skupine od 15 do 19 let in en kazino na 3.899 mladostnikov. Ker se večina prebivalcev v starosti 15–19 let nahaja v srednješolskih izobraževalnih ustanovah, smo zato s pomočjo ravnateljev srednjih in poklicnih šol v januarju 2008 v regiji izvedli presečno študijo z namenom, da ugotovimo, ali so srednješolci v regiji Koper že vključeni v igre na srečo. V študijo je bilo vključenih 926 oseb. Od teh jih je bilo 460 (49,7 %) moškega spola in 466 (50,3 %) ženskega spola. V povprečju so bili stari 15,26 let, ker smo se usmerili samo v anketiranje dijakov prvih letnikov srednjih šol. Anketo so izvajali za to posebej usposobljeni anketarji. Anketa je bila anonimna in retrogradno ni bilo mogoče identificirati osebe, ki je odgovarjala na vprašanja.

Rezultati raziskave

Največ dijakov je že imelo v svojem življenju izkušnje z lotom (38 %). Za denar je biljard že igralo 20,2 % anketiranih dijakov, 19,7 % jih je že igralo za denar športne stave, 11,7 % jih je že igralo karte za denar, 10,4 % jih je že igralo igre na srečo preko interneta. Bingo je igralo že 6,6 % srednješolcev in videopoker 5,8 % srednješolcev. Najmanj jih je že igralo tombolo (5 %) in kockanje (3,8 %). Vsekakor je pomembna ugotovitev, da je relativno visok odstotek petnajsetnikov že bil vključen v igre na srečo, kjer se je igralo za denar (slika 1).

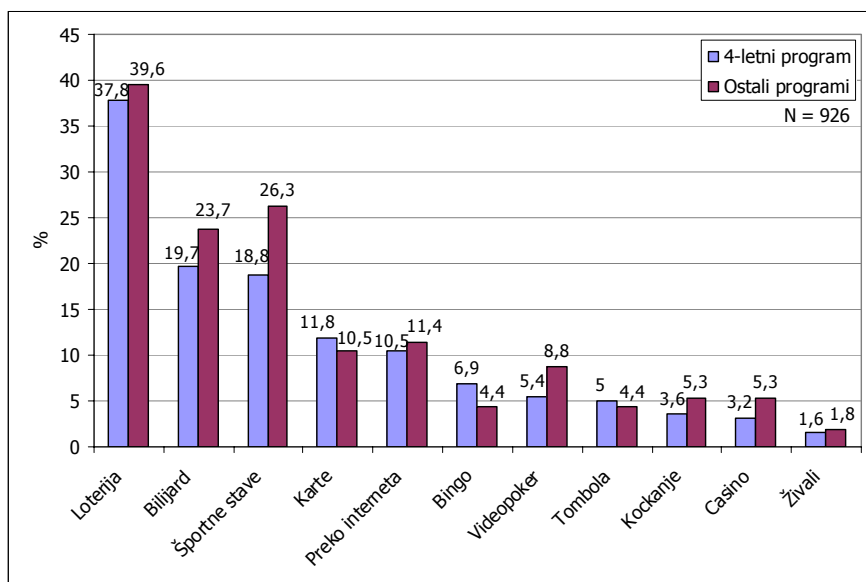
Slika 1. Delež dijakov (%), ki so v svojem življenju že igrali igre na srečo, dijaki 1. letnikov regije Koper, 2008

Izobraževalni program dijakov, ki igrajo igre na srečo

Primerjava deleža dijakov, ki so že igrali igre na srečo za denar, med izobraževalnimi programi pokaže, da je večji delež takih, ki so že igrali igre za denar, med dijaki, ki so bili vpisani v dvoletne in triletno programe izobraževanja. Delež dijakov, ki so igrali igre na srečo in so bili vpisani v štiriletni program, je večji samo pri igrah na srečo, kot so karte, bingo in tombola (slika 2).

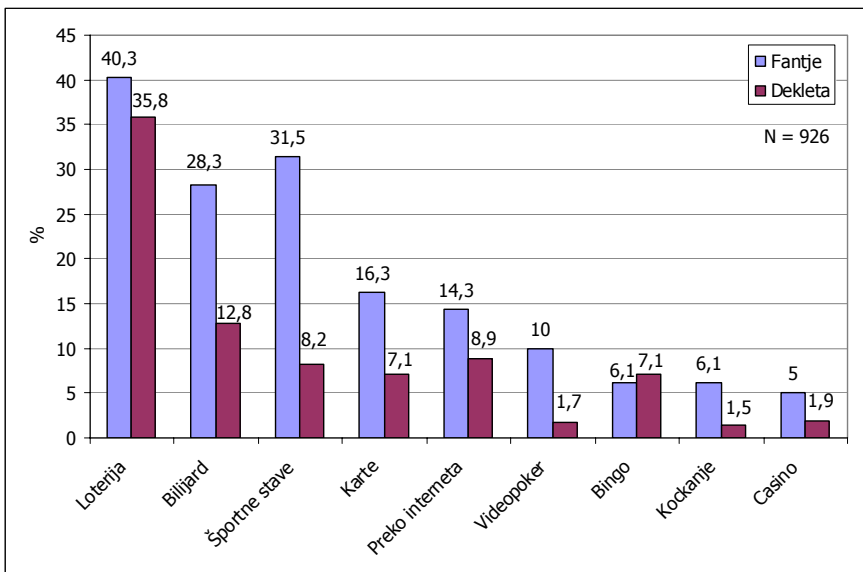
Slika 2. Delež dijakov (%), ki so v svojem življenju že igrali igre na srečo, po vrsti izobraževalnih programov, dijaki 1. letnikov regije Koper, 2008

Spol dijakov, ki igrajo igre na srečo

Na splošno bi lahko rekli, da so igre na srečo bolj prisotne med fanti kot med dekleti. Večji delež med dekleti smo zaznali le pri igri bingo, pri ostalih igrah pa je delež fantov, ki so že igrali igre na srečo za denar, bistveno večji od deleža deklet (slika 3).

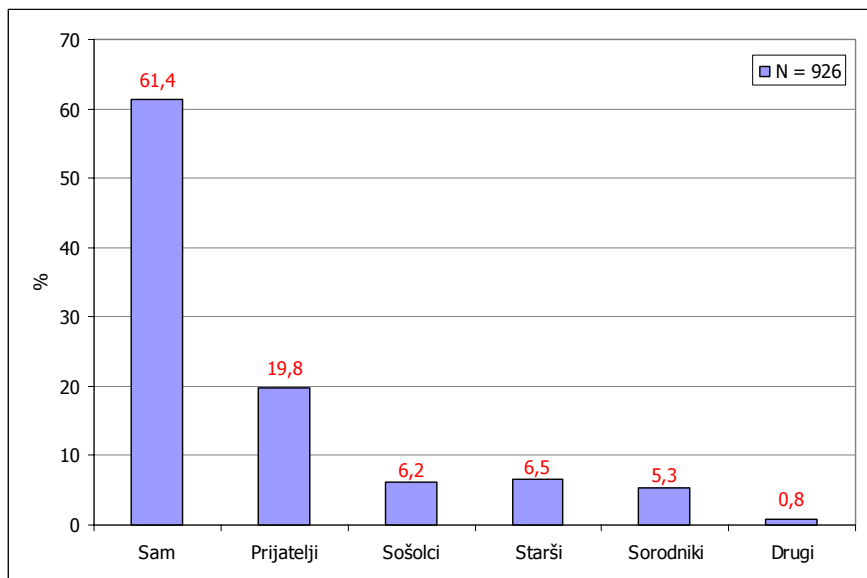
Slika 3. Delež dijakov (%), ki so v svojem življenju že igrali igre na srečo, po spolu, dijaki 1. letnikov regije Koper, 2008

Kdo je dijake vpeljal v svet iger na srečo?

Večina dijakov je v svet iger na srečo vstopila na lastno pobudo in se je za to sama odločila. Takih dijakov je bilo kar 61,4 %. 19,8 % dijakov je vstopilo v svet iger na srečo s pomočjo prijateljev. 6,2 % dijakov je začelo igrati igre na srečo na pobudo sošolcev in 6,5 % na pobudo staršev. Sorodniki pa so motivirali za igro na srečo 5,3 % dijakov (slika 4).

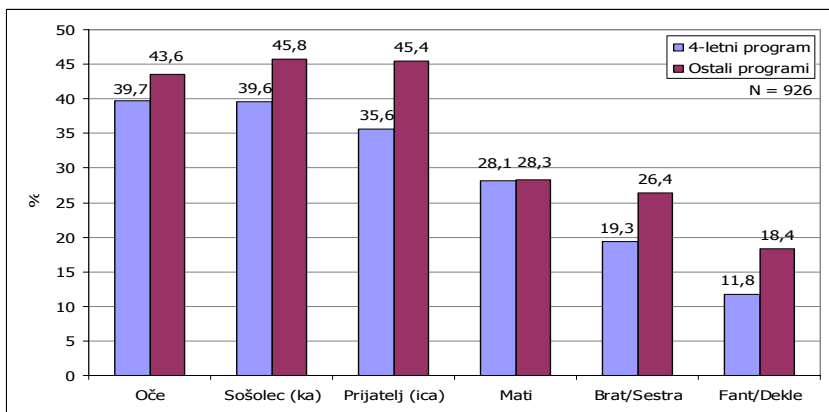
Slika 4. *Pobudniki dijakov za igre na srečo, dijaki 1. letnikov regije Koper, 2008*

Vključenost bližnjih oseb dijakov v igre na srečo

Pri tem vprašanju smo skušali opredeliti, v kakšnem okolju živijo dijaki glede na vključevanje njihovih najbližjih oseb v igre na srečo. Največ dijakov je navedlo, da so že igrali igre na srečo njihovi očetje (42,2 %). Matere so v bistveno manjšem deležu igralle igre na srečo (28,1 %). Ugotovili smo, kako visok je delež sošolcev, ki so že igrali igre na srečo. Po oceni dijakov je imelo izkušnje z igrami na srečo že 40,4 % njihovih sošolcev. 37 % njihovih prijateljev je že bilo vključenih v igre na srečo. 20,1 % dijakov je navedlo, da so v igre na srečo že bili vključeni tudi njihovi bratje in sestre. 12,6 % pa je imelo fanta ali dekle, ki je že igralo igre na srečo. V primerjavi med dijaki iz štiriletnega programa in dijaki iz dvoletnega ali triletnega programa lahko ugotovimo, da dijaki iz dvoletnega in triletnega programa živijo v veliko bolj tveganem okolju za razvoj igranja iger na srečo kot dijaki iz štiriletnega programa. Praviloma imajo dijaki iz dvoletnega in triletnega programa bistveno večji delež očetov, prijateljev, sošolcev in partnerjev, ki so že igrali igre na srečo, kot dijaki iz štiriletnega programa (slika 5).

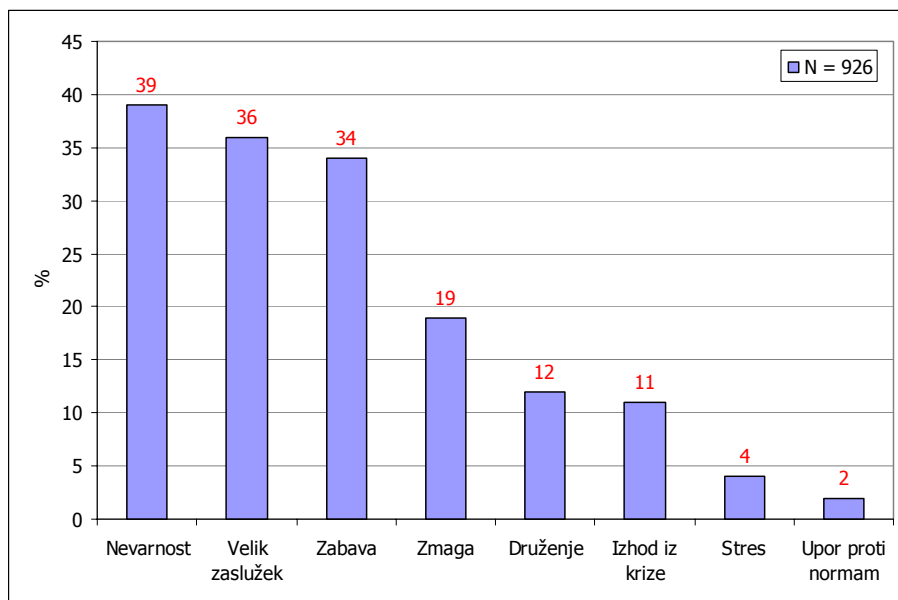
Slika 5. Delež dijakov (%), katerih bližnje osebe so že imele izkušnjo z igrami na srečo, po vrsti izobraževalnih programov, dijaki 1. letnikov regije Koper, 2008

Kako vidijo mladi igre na srečo?

Pri vprašanju, kako vidijo igre na srečo dijaki, so lahko izbrali več možnosti. Največ dijakov (39 %) je odgovorilo, da vidijo v igrah na srečo veliko nevarnost. Takoj za njimi pa sledita skupini dijakov, ki vidita v igrah na srečo velik zaslužek (36 %) ali pa zabavo (34 %). 19 % dijakov meni, da je pomembna zmaga v igri na srečo. Zmaga daje zadovoljstvo in predstavlja pomembno nagrado. 12 % dijakov vidi v igrah na srečo predvsem druženje. 11 % dijakov meni, da so igre na srečo izhod v krizi. Da so igre na srečo stres, meni 4 % dijakov, ter da so igre neke vrste upor mladostnikov obstoječim normam, meni 2 % dijakov (slika 6).

Slika 6. *Pogled dijakov na igre na srečo, dijaki 1. letnikov regije Koper, 2008*

72 % dijakov je v svojem življenju že imelo možnost, da bi igrali igro

na srečo za denar. Vendar jih je 64 % odgovorilo, da ne bi igrali igre na srečo za denar, če bi imelo to možnost. Večina dijakov (41,6 %) meni, da njihovi starši nimajo stališča do iger na srečo. 35,6 % dijakov ni vedelo za stališče staršev glede iger na srečo. 15,2 % dijakov ve, da njihovi starši ne podpirajo iger na srečo in 7,3 % dijakov ve, da njihovi starši podpirajo igre na srečo svojih otrok. 4 % dijakov je navedlo, da že ima probleme z igrami na srečo in 7,5 % je navedlo, da je imelo težave z igrami na srečo v preteklosti. 16 % tistih dijakov, ki so že igrali igre na srečo, so bili že opozorjeni od drugih oseb, da naj prenehajo s temi dejanji. Če bi imeli težave zaradi iger na srečo, bi jih večina (68 %) poiskala pomoč pri starših, pri prijateljih bi poiskalo pomoč 19 % dijakov in pri zdravniku le 1,6 % dijakov.

Diskusija in zaključek

Raziskava, ki je bila izvedena na vzorcu dijakov srednjih šol v zdravstveni regiji Koper v letu 2008, je pokazala, da dijaki igrajo igre na srečo, ter da bodo lahko razvili odvisnost od iger na srečo in potrebovali ustrezno pomoč. Še bolj pa je raziskava pokazala na nujnost čimprejšnjega ustreznega pristopa do samega pojava in preprečevanja škode zaradi iger na srečo, kar lahko naredimo le s hitrim in ustreznim strokovnim pristopom, za kar potrebujemo ustrezno izobražene strokovnjake in programe, ki se bodo načrtno ukvarjali s preprečevanjem odvisnosti od iger in zdravljenjem odvisnosti od iger na srečo tudi v Sloveniji.

Tveganje za igranje iger na srečo se povečuje s številom iger na srečo in dostopnostjo do iger na srečo. Glede na to, da so igralni saloni v naši regiji relativno na gosto posejani in da imamo v regiji dva kazinoja, neposredno čez mejo s hrvaško pa še enega, je seveda tveganje za razvoj bolezni odvisnosti v regiji Koper visoka. Poleg tega je treba

poudariti, da so zelo dostopne vsem, tudi mladim, tudi druge igre na srečo, kot so karte, šporne stave, loto in druge igre. Makarovič s FUDŠ-ja opozarja na resnost pojava in tudi na prisotnost patoloških igralcev, ki nujno potrebujejo ustrezno obravnavo.

Pomembno vlogo pri igranju iger na srečo igra vrsta posameznega programa srednješolskega izobraževanja. Dijaki, ki so bili vpisani v štiriletne programe, imajo v manjšem deležu izkušnje z igrami na srečo za denar kot dijaki, ki so bili vpisani v dvoletni in triletni program srednješolskega izobraževanja.

Rezultati naše raziskave so pokazali, da je med fanti bistveno večji delež igralcev iger na srečo kot med dekleti. Večino dijakov je v svet iger na srečo stopilo na lastno pobudo. Okoli 20 % pa so jih vpeljali v igro na srečo prijatelji. Zanimivo je, da so jih v igre na srečo vpeljali tudi starši in drugi sorodniki. Poznavanje nevarnosti iger na srečo je še slabo poznana v slovenskem prostoru, zato tudi starši očitno pospešujejo vstopanje svojih otrok v svet iger na srečo. Dokaj visok delež dijakov živi v okolju, kjer so igre na srečo prisotne tako pri starših kot pri bratih in drugih sorodnikih. Pomembno je tudi, da je bil relativno visok delež sošolcev že vključen v igre na srečo. Kar vse kaže na neko kulturo bivanja in vsakodnevnega žvljenja, v katerem igrajo igre pomembno vlogo tudi pri ljudeh (očetje, matere, sošolci itd.), ki imajo pomembno vlogo v odraščanju mladostnika. Dijaki menijo v relativno visokem odstotku, da so igre na srečo nevarne. Hkrati pa ugotavljajo, da lahko predstavljajo velik zaslužek, kar v storilnostni družbi, kakršna smo, ni zanemarljiv podatek. Igre na srečo predstavljajo dijakom zabavo in druženje ter zmago, kar bi lahko uvrstili tudi med tveganja za igranje iger na srečo. Izhod iz lastne krize vidi v igrah na srečo sicer samo 11 % anketiranih, vendar je to še posebej rizična skupina, saj išče v igrah na srečo rešitve, ki jih tam ni, in so ravno zaradi tega tudi v veliki nevarnosti, da razvijejo odvisnost od iger na srečo. Manjšina vidi v igrah na srečo svojevrstni stres in

upor mladih obstoječim normam predhodne generacije. Slednje sodi v čas odraščanja in iskanja osebne identitete vsakega posameznika. Večina dijakov pa le ne bi igrala iger na srečo za denar, čeprav bi imela za to možnost. Manjši delež dijakov (7,3 %) navaja, da njihovi starši podpirajo vključevanje otrok v igre na srečo. Večina pa meni, da starši ne podpirajo iger nas srečo pri dijakih. 4 % dijakov je navedlo, da že ima probleme z igrami na srečo ter 7,5 % je navedlo, da je imelo težave z igrami na srečo v preteklosti, zato ne smemo zanemarjati tega problema med mladimi, saj so igre na srečo prisotne med mladimi v tako veliki meri, da nekaterim že povzročajo težave. Le manjšina je bila zaradi igranja iger na srečo že opozorjena s strani vzgojiteljev, staršev, ali prijateljev. Večina ni bila opozorjena na nevarnost iger na srečo, kar lahko pomeni tudi, da imamo verjetno slabo organizirano splošno preventivno delo na tem področju in verjetno tudi slabo organizirano ciljno preventivo med tistimi, ki že igrajo igre na srečo. Večina dijakov bi poiskala pomoč pri starših in zanemarljiv delež pri zdravniku. Zdravnik očitno ni prepoznan pri dijakih kot strokovna oseba, ki lahko pomaga odvisnim pri težavah, ki jih povzroča odvisnost od iger na srečo. Zato je mogoče pričakovati obisk pri zdravniku šele tedaj, ko so razmere zapletene do te mere, da ni več mogoče najti rešitve v vsakodnevem okolju. To pa tudi pomeni, da imamo na terenu ljudi, ki potrebujejo pomoč, pa se v obstoječo mrežo javnega zdravja še ne zatekajo po pomoč in to nam daje verjetno začasno lažen občutek, da ta problem ni prisoten v takšni meri, kot dejansko je.

Igre na srečo so za večino vir zabave (Makarovič, 2009: 3–5), za manjšino pa so lahko igre na srečo vir hudih težav. Realno ni mogoče pričakovati, da se bodo igre na srečo ukinile, ker so del družbenega dogajanja že tisočletja. Zato bi morali v prihodnosti posvetiti več časa raziskovanju fenomena iger na srečo v slovenskem prostoru, izvajati redno presečne epidemiološke študije, uvajati splošne in usmerjene preventivne programe ter organizirati ustrezne programe zdravljenja

odvisnosti od iger na srečo, kajti igre na srečo so resna bolezen, ki potrebuje resen in strukturiran pristop k obolelemu, da vzpostavimo pogoje za rehabilitacijo in ureditev vsakodnevnega življenja ne samo obolelega, ampak tudi ožje in širše družine, izobraževalnega ter delovnega okolja. Pomembno vlogo pri preprečevanju odvisnosti od iger na srečo imajo zaposleni v izobraževalnih ustanovah. Treba jih je ustrezno dodatno izobraziti, da bodo lahko izvajali splošne preventivne aktivnosti in tudi usmerjeno preventivo. Ko pa odkrijejo osebo, odvisno od iger na srečo, morajo biti usposobljeni, da lahko hitro in učinkovito ukrepajo ter usmerijo osebo, odvisno od iger na srečo, v obravnavo v ustrezno ustanovo.

Literatura:

Adams GR, Sullivan AM, Horton KD, Menna R, Guilmette AM. A study of difference in Canadian university student's gambling and proximity to casino. *Journal of Gambling Issues* 2007; 19. Dostopno na internetu: <http://www.camh.net/egambling/issue19/adams.html>

Makarovič M.. Za večino neškodljiv vir zabave. Ljubljana. *VITA* 2009: 3–5.

Messerlian C, Byrne AM, Derevensky JL. Gambling, Youth and the Internet: Should We Be Concerned?. *Can Child Adolesc Psychiatr Rev* 2004; 13(1): 3–6. Dostopno na internetu: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2533814/>

Monaghan S, Derevensky J, Sklar A. Impact of gambling advertisements and marketing on children and adolescents: Policy recommendations to minimise harm. *Journal of Gambling Issues* 2008; 22: 252–274. Dostopno na internetu: <http://youthgambling.mcgill.ca/en/PDF/Publications/2008/Monaghan%20Derevensky%20Sklar.pdf>

Johansson A. *General risk factors for gambling problems and the prevalence of pathological gambling in Norway*. Doctoral thesis. Trondheim: Norwegian University of Science and technology, Faculty of medicine, 2006.

Potenza MN, Fiellin DA, Heninger GR, Rounsaville BJ, Mazure CM. Gambling. An Addictive Behavior with Health and Primary Care Implications. *JGIM* 2002; 17 (9): 721–732. Dostopno na internetu: <http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/fulltext/120132738/PDFSTART>

Shaffer HJ, Donato AN, LaBrie RA, Kidman RC, LaPlante DA. The epidemiology of college alcohol and gambling policies. *Harm Reduction Journal* 2005; 2(1): 1–20. Dostopno na internetu: <http://www.biomedcentral.com/content/pdf/1477-7517-2-1.pdf>

Shaffer HJ, Forman DP, Scanlan KM, Smith F. Awareness of Gambling-Related Problems, Policies and Educational Programs Among High School and College

Administrators. *Journal of Gambling Studies* 2000; 16(1): 93–101. Dostopno na internetu: <http://www.springerlink.com/content/n40615x2643304n2/>

Wenzel Gro H, Øren A, Bakken IJ. Gambling problems in the family - A stratified probability sample study of prevalence and reported consequences. *BMC Public Health* 2008; 8: 412. Dostopno na internetu: <http://www.biomedcentral.com/1471-2458/8/412>

Wood RA, Wood SA. An evolution of two United Kingdom online support forums designed to help people with gambling issues. *Journal of Gambling Issues* 2009; 23. Dostopno na internetu: <http://www.camh.net/egambling/issue23/01wood.html>